

adj. *Soleta, soletaire*, V. *sola* (SÒL) *Soletari, soletat, soletes*, +*soletí*, V. *sol* adj. *Soletri* en la mal publicada farmacologia de Klagenfurt: «un poc de *blatació* o de *soletri*» es deu haver de llegir *blat àcit* i *salitri* o *-letri* o forma semblant, amb el genitiu en -i propi de les receptes llatines *Solevar*, V. *llevar Solf* (no existeix, barbarisme ocasional de mal traductor)

SOLFA, combinació del nom de les dues notes *sol* i *fa*. □ 1.ª doc.: 1561.

En la sàtira valenciana *Procés de Viudes i Donzelles*: «Y puix, en la *solfa*, dels punts no 's recorden» (v. 392). Nom internacional: it., port., cast. [c. 1615], oc. ant. *solfa*, aquest ja documentat una vegada en el S. XIII, angl. *sol-fa* [1548], fr. *solfier* 'solfejar' [segle XIV], en al. *solmisieren* 'solfejar', format semblantment amb *sol* i *mi*. El punt de partida de la nostra expressió fou la sèrie triple *la-sol-fa* (o la quàdruple *si-la-sol-fa*) amb les notes en escala descendent, en la qual *la* fou pres per l'article femení (i potser també es deixaren el *si*, els escolans aprenents de cantors, prenent-lo per un element gramatical). Altrament també s'ha dit, en ordre contrari, «el *do-re-mi-fa-sol*», i quan s'usava *ut* en lloc de *do*, es va dir el *la-fa-ut* o alterat en l'*añaut* (veg. cita en *SENSE* 'ultra', d'una cançó popular en el *Romllo*. de MilàF).¹ En el sentit de 'taca' [Belv.], 'taca llantiosa', s'explica per comparació amb els ovals negres o en tinta sèpia, que duen en els solfes i partitures les notes musicals, cf. «anava ab les calces plenes de *solfes*», EmVilanova, *Esc. Barcelonines* (O. C. IV, 51).

DERIV. d'això: *Ensolfat. Solfejar* [Belv.], *solfeig* [Lab.] paral·lels als it. *solfeggiare, solfeggio* [anterior al S. XVIII], fr. *solfier, solfista* [Belv.].

Figuradament s'ha dit *solfejar* per 'pegar' sigui col·pint o pegant un ramblatge; *AlcM*, § 2, *solfa* 'renyada' or. i men.: «el mestre et clavarà una bona *solfa*»; «le havia *solfeado* el trasero» en l'*Ysopete* cast. del segle xv (*DECH* v, 295b60), comprensible per la comparació amb el mestre de cant que va pegant en el faristol o el missal per marcar el ritme, amb el puny o la batuta: d'aquí el colpeig a què al·ludeix obscenament el «*Procés*» de 1561. D'aquí també un derivat *solhada que amb el significat de «renyada o pallissa forta» registra *AlcM* a Montblanc alterat en *solifarda* o *salifarda* (*səlifárdə, sulifárdə*): hi ha contaminació dels parònims de sentit connex *ALIFARA* 'fartanera, berenada', *ALFARDA* 'tribut' i *FARDA* 'munt de brossa'.

Solfes s'usa també a Menorca i Mallorca en frases com *anar amb solfes, no estar per solfes* amb el sentit de 'romanços, entreteniments fútils' i *AlcM* en cita també un ex. en el lleidatà Joan Santamaria. És doncs raonable que surti *sòries* o *sòria* tort. i val. N. «cosa extravagant i poc fonamentada» d'un encreuament de *solfa* i *història*, que són dos mots que familiarment tenen el mateix significat que *sòria*, com diu *AlcM*; cf. *estoriós* mall. 'llamec'. Mestre i Noé donà *sòries* i *sorrier* com a tortosins (*BDC* III, 110); *sòria* 'romanço' i *no sigues sorrié* 'xerriatre peresós', Moreira (*Folk!Tort.*,⁶⁰

49, 18). Colon comentà els castellanencs *sorier, -era*, 'xafarder, -era, intrigant' i *soriejar* 'xafardejar' (*BSCC* xxxiv, 303). A Morella jo mateix vaig sentir parlar de «periodistes *soriés*» 'curiosos, tafaners' (1961). Ja el 1939 m'annotava, però, al marge del *BDC* III: «de *sauries 'contalles de SAURI', cf. cast. *zahori* 'endevidaire imaginatiu'?»

Potser no. Com que no sóc aders a la guia de Spitzer «expliqueu el català pel català, el romànic pel romànic etc.» estic mig decidit a acceptar l'explicació d'*AlcM*. Si bé em torna a fer rumiar la importància de l'abstracte *sorieria* (també donat com a tort. per *AlcM*): «en este món sempre n'hi ha de descontents, i li anirien en la *sorieria* de que 'ls havien carregat massa lo repartiment de catastro, enganyant la bona fe del fraret», Vergés Paulí (*Espurnes de la Llar* v, 50). No sols hi ha *zahari* 'geomàntic' en àrab, i amb la variant metatètica *zahori* (val. *sauri*) sinó també l'abstracte *zohariya* 'geomància, l'art del sauri' (geomància, històries del planeta Venus, valenta faldòria). Les *sorieries* ¿no serien una metempsicosi de la *zahoriya/zohariya*? Potser també hem de donar importància al fet que el *DAG*. no vagi recollir més que «*sorier* tort. cançoner, pesat». ¿En deduiríem potser que *sòries* sigui extret secundàriament de *sorier, sorieria*? (segons ex. de *enrònia/enronier, estòria/estoriós* etc.). Altrament també podríem admetre que *çobaria* vagi passar a *sòria* > *sòria* tal com *boeria* a *bòria*, *Sant Maorii* a *Sant Mòri* (cf. *BDC* xxii, 251). Al sentit de *sorier* en el que tingui de 'peresós' potser ajudà *soriguer* com a nom d'un ocellot solitari i sense condícia.

¹ Per a un altre contacte, pseudo-etimològic, veg. FLAUTA (iv, 26a32 i 28b32).

Solfat, solfatar, solfatara, V. *sofre Solguer*, V. *soler* v. *Soli*, V. *seure Solia* adj. f., V. *sol* adj. *Sòliament*, V. *sol Solibern*, V. *sol-i-vern* (SOL adj.) *Solibert*, per *cel-obert*, i cf. *sol-i-vern Soliboli*, V. *bòlid Solic*, V. *sòl Sòlid*, V. *sou Solidança*, V. *soliu* (SOL adj.) *Solidar, solidari, solidaritat, solidaritzar, -ació, solidatiu, solidesa*, V. *sou Solideu*, V. *sol* adj. *Solidificar, -ficable, -ficació*, V. *sou Soliditat*, V. *sou* i *sol* adj. *Sòlido*, V. *sou Solies*, V. *sòl Solifarda*, V. *solfa Soligistical*, V. *sillogisme* (LÒGIC) *Soligot*, V. *xerigot Soliguer*, V. *xoriguer Soliguera*, V. *sol* m., *saliguera* (SALZE) i *xoriguer Soliloqui*, V. *sol* adj. *Solim*, V. *sòl Solimà, solimant, solimay, -imat*, V. *sublimat* (LIMIT) *Solina*, V. *sol* n. *Sòlio*, V. *seure Solipede*, V. *sol* adj. *Solipia*, V. *stipia* (SÈPIA) *Soliquer*, V. *xoriguer Solir*, V. *sòl Solispassa, solispasser*, V. *salpàs* (SAL) *Solista*, V. *sol* adj. *Sòlit*, V. *soler Solitar, solitari, solitat*, V. *sol* adj. *Solitiu*, V. *sou Solitud*, V. *sol* adj. *Soliu* 'solitari', V. *sol* adjectiu (*sòliu* no va existir mai) *Soliva, solivada*, V. *saliva Solivar*, V. *soliu* (SOL adj.) *Solivejar*, V. *saliva Solivenca*, V. *oli Solivera*, V. *saliva Sol-i-vern, solivern, soliviar, solivieso*, V. *sol* adj. *Solivol*, V. *sol* adj. *Solixent*, V. *sol* m.